

Oikaisuvaatimus rehtorin päätöksestä olla avaamatta Heinäveden lukion oppilaaksiottoa lukuvuodelle 2026–2027/Ylä-asteen ja lukion rehtorin päätös 24.2.2026

Kunnanhallitus 09.03.2026 § 48
40/12.00.01.00/2026

Valmistelija

Kunnanjohtaja Maarika Kasonen, Kermanrannantie 7, 79700 HEINÄVESI,
puh. 040-5505811, email: maarika.kasonen@heinavesi.fi

Heinäveden kuntaan on saapunut oikaisuvaatimus liittyen Yläkoulun ja lukion rehtorin päätökseen 24.2.2026: Heinäveden lukion opiskelijaksi oton jättäminen väliin lukuvuonna 2026-2027/ Muutokset Opintopolku-rekisteriin yhteishaussa.

VAATIMUS

Vaadimme, että rehtorin tekemä päätös olla avaamatta Heinäveden lukion oppilaaksiottoa lukuvuodelle 2026–2027

1. kumotaan, tai
2. toissijaisesti palautetaan uudelleen valmisteltavaksi riittävin selvityksin ja vaikutusarvioin, sekä
3. että oppilaaksiotto lukuvuodelle 2026–2027 avataan.

PERUSTELUT

1. Päätöksen vaikutusten merkittävyys

Oppilaaksioton avaamatta jättäminen on vaikutuksiltaan merkittävä ratkaisu. Se rajoittaa nuorten tosiasiallisia mahdollisuuksia hakeutua oman kunnan lukiokoulutukseen, vaikuttaa perheiden valintoihin sekä kunnan vetovoimaan ja voi käytännössä merkitä lukion toiminnan asteittaista supistumista ja jopa toiminnan loppumista.

Näin laajakantoisen ratkaisun tulee perustua huolelliseen valmisteluun ja riittäviin selvityksiin. Lisäksi kunnassa liikkuu tietoa ,että rehtori Mikkonen olisi siirtymässä muun kunnan/kaupungin palvelukseen nyt keväällä.

2. Selvitysvelvollisuus (Hallintolaki 31 §)

Hallintolain mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä. Pyydän oikaisuvaatimuksen käsittelyn yhteydessä selvitettäväksi erityisesti:

- onko päätöksen taloudelliset ja toiminnalliset vaikutukset arvioitu,
- onko opiskelijamääräennusteet ja vaihtoehtoiset toimintamallit selvitetty (muuten kuin nuorilta kysymällä)
- onko arvioitu päätöksen vaikutus nuorten yhdenvertaiseen koulutusmahdollisuuksiin.mm. kotia käsin käytävä lukio koulutus esim Varkaudessa on vaikea toteuttaa rajallisten kyyti mahdollisuuksien vuoksi.

3. Hallinnon oikeusperiaatteet (Hallintolaki 6 §)

Viranomaisen on toiminnassaan noudatettava tasapuolisuuden, suhteellisuuden, objektiviteetin ja tarkoitussidonnaisuuden periaatteita.

Kun päätös käytännössä vaikuttaa lukion tulevaisuuteen, on arvioitava, onko ratkaisu suhteellinen ja tarkoituksenmukainen suhteessa tavoiteltuun päämäärään. Päätöksenteon tulee perustua kokonaisarviointiin, ei yksittäiseen hallinnolliseen toimenpiteeseen.

4. Perusteluvelvollisuus (Hallintolaki 45 §)

Päätöksestä tulee käydä ilmi, mihin tosiseikkoihin ja oikeudellisiin perusteisiin ratkaisu perustuu. Mikäli päätöksessä ei ole esitetty riittäviä perusteluja tai vaikutusarvioita, päätös on puutteellisesti valmisteltu.

5. Perustuslain 16§:n mukaan julkisen vallan on turvattava mahdollisuus kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä. Lukiokoulutuksen saatavuuden heikentäminen ilman laajempaa vaikutusten arviointia on omiaan heikentämään tämän tavoitteen toteutumista paikallistasolla. Eli monille oman kunnan lukio on taloudellisin ja myös inhimillisin vaihtoehto, muualle täytyisi muuttaa tai koulupäivät venyvät todella pitkiksi. 6.50 lähtee linja auto Varkauteen ja palaa vasta neljän jälkeen Heinävedelle.

6. Kokonaisuus ja ajankohta

Kunnan koulurakenteessa on vireillä muutoksia (mm. yhtenäiskouluratkaisu 2027 alkaen). Näin merkittävä lukiokoulutusta koskeva ratkaisu tulisi arvioida osana kokonaisuutta eikä yksittäisenä hallinnollisena toimenpiteenä ilman laajempaa kokonaisvaikutusten tarkastelua. Hakijamäärää ei voida tietää ellei hakua avata, koska hakijoita olisi mahdollisesti muista kunnista myös, koska heinäveden lukiota on markkinoitu myös muualla inhimillisenä pienenä lukiona.

YHTEENVETO

Vaikka hallintosääntö antaisi rehtorille toimivallan päättää oppilaaksiotosta, oikaisuvaatimusmenettelyssä päätös voidaan kumota tai palauttaa uudelleen valmisteltavaksi, mikäli:

- päätöksen valmistelu ei ole ollut riittävää,
- vaikutuksia ei ole arvioitu asianmukaisesti,
- päätös ei täytä hallinnon oikeusperiaatteita,
- tai päätös ei ole tarkoituksenmukainen kokonaisuutta arvioiden.

Edellä esitetyin perustein vaadin päätöksen kumoamista ja oppilaaksioton avaamista lukuvuodelle 2026–2027.

Heinäveden kunnan hallintosäännön mukaisesti lukion opiskelijaksiotosta päättää rehtori. Päätös on siten tehty toimivaltaisen viranhaltijan toimesta. Hallintosäännön mukaisesti rehtorilla on harkintavalta arvioida oppilaaksioton edellytykset lukuvuodelle.

Rehtori on ilmoittanut päätöksen perustuvan ennakoituihin opiskelijamääriin ja hakijapotentiaaliin. Asiakirjojen ja rehtorin selvityksen perusteella päätös on valmisteltu asianmukaisesti ja hallintolain 31 §:n edellyttämällä tavalla siinä laajuudessa kuin asian ratkaisemiseksi on ollut tarpeen. Hallintolaki ei edellytä vaikutusten arvioinnilta määrämuotoja eikä laajempaa vaikutusarviota silloin, kun viranhaltija käyttää normaalia toimivaltaansa oppilaaksioton järjestämisessä.

Päätös täyttää hallintolain 6 §:ssä säädetty oikeusperiaatteet. Rehtorin harkinta on perustunut opetuksen järjestämisen tosiasiallisiin edellytyksiin, ei epäasiallisiin tai tarkoitussidonnaisuuden vastaisiin perusteisiin. Päätös on objektiivisesti arvioiden suhteellinen ja tarkoituksenmukainen oppilasmäärien, käytettävissä olevien resurssien ja toiminnallisten tavoitteiden näkökulmasta.

Perustuslain 16 § edellyttää, että julkinen valta turvaa mahdollisuuden kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä. Oppivelvollisilla ja muilla perusopetuksen päättävillä nuorilla on edelleen tosiasiallinen mahdollisuus hakeutua lukiokoulutukseen alueellisesti saavutettaviin oppilaitoksiin. Rehtorin päätös ei rajoita yksilön perusoikeuksia tavalla, joka estäisi koulutukseen hakeutumisen. Kunta ei ole velvollinen ylläpitämään omaa lukiota joka vuosi, eikä oppilaaksioton väliaikainen avaamatta jättäminen riko yhdenvertaisuus- tai koulutuksellisia oikeuksia.

Rehtorin henkilökohtaiset työuraan liittyvät suunnitelmat eivät ole osa oppilaaksiottoa koskevan päätöksen lainmukaisuuden arviointia, eivätkä ne muodosta perusteita päätöksen kumoamiselle. Oikaisuvaatimuksessa esitetty tieto ei ole olennainen hallintopäätöksen sisältöön tai lainmukaisuuteen nähden.

Mahdolliset tulevat koulurakenteen muutokset, kuten yhtenäiskouluratkaisu vuoden 2027 jälkeen, eivät poista rehtorin toimivaltaa tehdä päätöksiä vuosittaisen oppilaaksioton avaamisesta. Oppilaaksioton avaaminen ei takaa hakijoiden määrää eikä opiskelijaryhmän muodostumista, eikä näin ollen muodosta perusteita viranhaltijan harkintavallan syrjäyttämiseksi.

Oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty sellaista uutta selvitystä, tosiseikkaa tai menettelyvirhettä, joka edellyttäisi:

- päätöksen kumoamista,
- asian palauttamista uudelleen valmisteltavaksi,
- tai oppilaaksioton avaamista kunnanhallituksen toimesta.

Rehtorin päätös on tehty toimivallan puitteissa, lainmukaisesti, asianmukaisesti valmisteltuna ja tarkoituksenmukaisuusarvioon perustuen.

Rehtori on itse kumonnut oikaisuvaatimuksen alaisen päätöksen 26.2.26 § 2. Syynä päätöksen kumoamiseen on ollut se, että lukion poistamisessa Opintopolussa on toimittu teknisesti virheellisesti. Opetus- ja kulttuuriministeriö on antanut päiväyksellä 27.5.2025 päätöksen VN/13933/2025: Perusopetuksen jälkeisen koulutuksen yhteishaun aikataulut ja oppivelvollisuuden suorittamisen tarkistuspäivä vuonna 2026.-" Koulutuksen järjestäjät eivät voi perua kevään yhteishaussa mukana olevaa koulutusta 13.2.2026 jälkeen." Rehtori on poistanut Heinäveden lukion lukiokoulutuksen toteutuksen Opintopolkujärjestelmästä ennen 13.2.2026 eikä Heinäveden lukio näkynyt julkisesti yhteishakukohteena. Sen sijaan ohjeitten mukaisesti hakukohdetta ei ollut poistettu.

Heinäveden lukion on palautettu takaisin yhteishakukohteeksi 26.2.2026 ja lukioon voi hakea opiskelijaksi lukuvuodelle 2026-27.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

1) hylätä oikaisuvaatimuksen

2) todeta, että rehtori on kumonnut valituksenalaisen päätöksen uudella päätöksellä 24.2.2026 § 2 ja oppilaaksiotto Heinäveden lukioon on avoinna Opintopolussa lukuvuodelle 2026-27.

3) jatkossa aloittavien opiskelijoiden ryhmäkoko on oltava vähintään 7 oppilasta, että opetusta Heinäveden lukiossa aloitetaan.

Päätös

Jari Puustinen esitti, Juulia Kotilaisen kannattamana, että päätösehdotuksen kohdat 1 ja 2 hyväksytään, ja että kohta 3 siirretään päätettäväksi omana asianaan seuraavaan kunnanhallituksen kokoukseen.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kunnanjohtajan pohjaesityksestä poikkeava kannatettu esitys, joten on suoritettava äänestys.

Puheenjohtaja esitti, että ne jotka kannattavat kunnanjohtajan pohjaesitystä, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Jari Puustisen esitystä, äänestävät EI. Äänestystapa hyväksyttiin yksimielisesti.

Suoritettuna äänestyksessä annettiin 2 JAA ääntä (Jari Mäkinen, Maarika Salstela) ja 5 EI ääntä (Auvo Gustafsson, Jari Puustinen, Juulia Kotilainen, Osmo Puustinen, Elisa Auvinen).

Kunnanhallitus hyväksyi Jari Puustisen esityksen.

Kunnanhallitus päätti

1) hylätä oikaisuvaatimuksen,

2) todeta, että rehtori on kumonnut valituksenalaisen päätöksen uudella päätöksellä 24.2.2026 § 2 ja oppilaaksiotto Heinäveden lukioon on avoinna Opintopolussa lukuvuodelle 2026-27.